

Ми ще ясніше
бачимо сьогодні
В ділах ЦК
правицю Ілліча.
Ітимуть завжди
ходаки народні
До мудрості вождя,
мов до ключа.

Харківський УНІВЕРСИТЕТ

Орган парткому, ректорату, комітету ЛКСМУ, профкому і місцевому Харківського
ордена Трудового Червоного Прапора державного університету імені О. М. Горького

№ 14 (928)

Понеділок, 21 квітня 1958 р.

Ціна 20 коп.

КАВАЛЕРИ ОРДЕНА ЛЕНІНА

Орден Леніна...
Оповитий черво-
ним прапором і
колосьям профіль
вождя світового
пролетаріату — най-
вища нагорода. Він
прикрашає груди
кращих людей на-
шої країни: робіт-
ників і хліборобів,
тваринників і арти-
стів, воїнів і громадських діячів.
Його з гордістю носять люди Ра-
дянської держави, які багато зро-
били для свого народу, для люд-
ства.

В цей день, коли всі ми вшано-
вуємо пам'ять Ілліча, згадуються
й ті люди нашого колективу, що
здобули високе право бути Кавалерами ордена Леніна.

Це — професор фізико-матема-
тичного факультету, депутат Вер-
ховної Ради СРСР Микола Павло-
вич Барабашов. Уряд нагородив
його орденом за довгорічну і без-
доганну роботу у вищій школі.
А всі ми знаємо, що робота Мико-
ла Павловича нерозривно зв'язана
з нашим університетом.

Відзначаючи ба-
гаторічну і пло-
дотворну діяль-
ність доктора фі-
зико-математичних
наук професора
Л. Я. Гіривальда,
уряд у 1949 році
нагородив його ор-
деном Леніна. То-
ді йшов 28-й рік
його наукової ді-
яльності.

У цьому році громадськість мі-
ста вшанувала ювілей одного з
провідних викладачів універси-
тету професора Є. С. Хотинського.
На урочисте засідання Євген Се-
менович з'явився в піджаці, на
якому виблискував цей же орден.
Кавалером ордена Леніна з
1953 року є професор хімії Леон
Михайлович Андреасов. Це зван-
ня він одержав за самовіддане
служіння радянській науці.

Університет пишається також
ще одним Кавалером ордена
Леніна — Героєм Радянського
Союзу, викладачем кафедри істо-
рії КПРС Дмитром Андрійовичем
Ушаковим, який приніс цю висо-
ку нагороду з фронтів Великої
Вітчизняної війни.

РІДКІСНІ ВИДАННЯ ЛЕНІНСЬКИХ ПРАЦЬ

За останній час бібліографіч-
ний відділ ЦНБ посилив роботу
по збиранню і виявленню у фон-
дах ЦНБ прижиттєвих, рідкісних
видань і першодруків праць
Маркса, Енгельса, Леніна. Вияв-
лено багато праць В. І. Леніна,
що були вперше надруковані в
різних журналах кінця XIX ст.
Серед них, наприклад, частина
роботи В. І. Леніна «Розвиток
капіталізму в Росії» (шість па-
раграфів третьої глави), надру-
кованої в журналі «Начало»
№ 3 за 1899 рік, тобто ще до
виходу самої книги.

Кілька місяців тому у фондах
ЦНБ було знайдено брошуру,
написану В. І. Леніним у 1895 р.
«Обьяснение закона о штрафах,
взимаемых с рабочих на фабри-
ках и заводах». Брошура друку-
валася у грудні 1895 року в під-
пільній друкарні, відомій в істо-
рії під назвою «Ляхтинської дру-
карні». Щоб обдурити поліцію, на
палітурці брошури було вказано
вигадані назви: «Издание книж-
ного магазина А. Е. Васильева,
Херсон. Типография К. Н. Суб-
ботина Екатеринбург. ул. д. Ка-
линина». «Продається во всех
книжных магазинах Москвы и

С-Петербурга». «Дозволено цен-
зурою. Херсон, 14 ноября
1895 г.».

Ця праця В. І. Леніна, надру-
кована в кількості 3 тисяч ек-
земплярів, розповсюджувалась у
великих промислових центрах
Росії; вона відіграла значну ор-
ганізуючу роль у страйковій бо-
ротьбі робітників і, перш за все,
робітників Петербургу і Москви,
у формуванні класової свідомості
робітничого класу.

Не можна без хвилювання ро-
глядати прижиттєві видання
книг засновників марксизму-лені-
низму—свідчення бойової, повної
революційної напруги, діяльності
Маркса, Енгельса, Леніна. Сту-
дент нашого університету Хуа
Синь-шень після ознайомлення в
ЦНБ з рідкісними виданнями
праць Маркса, Енгельса, Леніна
сказав, що почуває себе щасли-
вим, бо зможе розповісти в Ки-
таї про те, що особисто бачив
праці Маркса, Енгельса, Леніна,
видані ще за їх життя.

Зараз ЦНБ готує до Ленін-
ських днів повний опис виявле-
них рідкісних прижиттєвих і пер-
шодруків праць класиків марк-
сизму, що зберігаються в ЦНБ.

А з квітня бу-
дуть провадитись
групові екскурсії
для огляду цих
безцінних праць,
ідейний зміст яких
яскраво розкриває
непереможну жит-
тєву силу револю-
ційного вчення
пролетаріату —
марксизму-леніні-
зму.

М. Коробейников,
співробітник ЦНБ.

Про Леніна

Слава тому ранкові і днів,
Що вбирали землю в пишний
цвіт,

Як уперше очі Іллічеві
Соколино глянули на світ.
Сине небо і широкі ріки
Погляд той відчули на собі
І сказали: Житиме вовіки,
Все здолає в грізній боротьбі.
Не страшні ніякі перепони,
Переборе горе і жалі.
Це життя—історії закони,
Це—майбутнє нашої землі.
Так сказали... Так воно і сталося.
В боротьбі залізній, у вогні
Все старе, відмерле захиталось,
Що здавалось кріпшим од броні.
Пам'ятає Пітер канонаду,
Пам'ятає Київ битви грім,
Як ішли ми за радянську владу
На чолі із Леніним своїм.

...Ми стрічаєм вечори квітневі,
Дерева вберуться скоро в цвіт...
Слава ж тому ранкові і днів,
Що родили Ілліча у світ!

ЯРОСЛАВ ШПОРТА.

Наближається пам'ятна дата — 88 річчя з дня
народження засновника Комуністичної партії і Ра-
дянської держави В. І. Леніна. В ці дні значно
збільшився потік відвідувачів у Київський філіал
Центрального музею В. І. Леніна.

На фото: в одному із залів Музею.
Фото М. Селюшенка (фотохроніка РАТАУ).

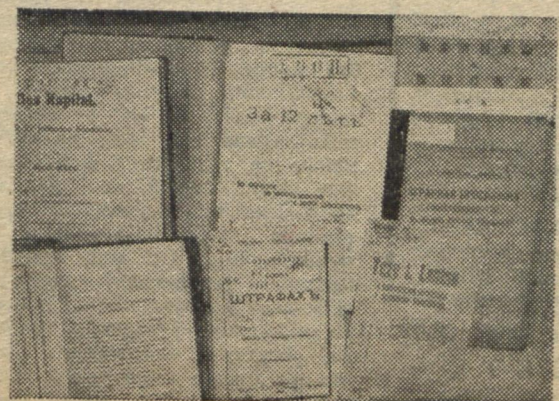
МОВОЮ КНИГ І ДОКУМЕНТІВ

До 88-х роковин з дня на-
родження В. І. Леніна учбова
бібліотека університету підго-
тувала змістовну виставку.

Вона складається з п'яти
стендів. Особливо хороше
оформлені розділи: «Ленін —
великий теоретик комунізму»,
«Ленін — натхненник ідей ін-
тернаціоналізму і дружби на-
родів», «Ленінські ідеї комуні-
стичного будівництва пере-
творюються в життя» та інші.

ПІДГОТОВКА ДО ЮВІЛЕЮ

В партійному коміте-
ті університету відбу-
лися інструктажі для
агітаторів груп, при-
свячені проведенню по-
літгодин про життя і
діяльність В. І. Леніна.
Бесіди провів член пар-
тійного комітету кан-
дидат історичних наук
доцент О. А. Протопо-
пов.

З ЛЕНІНИМ В СЕРЦІ

Я БАЧИЛА ЛЕНІНА

З глибокою радістю я завжди згадую ті щасливі моменти в моєму житті, коли я бачила, чула і навіть розмовляла особисто з великим генієм людства — Володимиром Іллічем Леніним.

50 років минуло з того часу, а в мене таке враження, ніби все це відбулося вчора. 1908 рік. Бельгійське місто Брюссель, куди я емігрувала після висилки з Росії. То були часи чорної реакції, що наступила після першої російської революції.

В Брюсселі тоді відбувалось засідання Міжнародного соціалістичного бюро, в якому Володимир Ілліч брав участь. За проханням політемігрантів Володимир Ілліч зробив доповідь про дальші шляхи розвитку російської революції.

Як завжди, Володимир Ілліч з'явився одним з перших. Він стояв на площі біля клубу в колі молодих більшовиків, які в той час проживали в Брюсселі. Захоплений бесідою з товаришами, він у той же час не залишався байдужим до прибуваючих, супроводжуючи кожного з них допитливим поглядом, ніби бажаючи знати, що той собою являє.

Коли підійшла я, один з товаришів представив мене Володимир Іллічу як голову Брюссельської каси взаємодопомоги. Ленін потиснув мені руку і від-

разу ж почав розпитувати: чи багато грошей у касі, як часто звертаються за допомогою і чи задовольняються ці прохання. Потім він запитав, чи перевіряємо ми, кому допомагаємо. Одержавши стверджувальну відповідь, Ленін додав: «Треба стягати з буржуазії», маючи на увазі благодійні вечори, за допомогою яких можна було збирати неабиякі суми.

І ось наблизився час його доповіді. Задовго до початку зал був переповнений. Серед присутніх були і бельгійці, які, хоч і не розуміли російської мови, але все ж прийшли подивитися на вождя російської революції.

У своєму виступі Володимир Ілліч викрив політику і тактику опортуністів усіх течій, протиставивши їм справжню революційну, більшовицьку політику і тактику. Він говорив про революційність російського пролетаріату, говорив, що недалекий той час, коли в Росії спалахне революція і пролетаріат прийде до влади. Він стояв, скромний і простий, і так просто говорив.

Як завжди, успіх доповіді був повний.

К. ШЛОСБЕРГ,
член КПРС з 1920 р.

ЗА ВЛАДУ РАД

Тяжкий кінець літа 1919 року на Україні. Білогвардійсько-козацькі частини захопили Донбас, Катеринослав, Кременчук і Полтаву, проривалися до Києва. А наші червоні частини вели жорстокі бої в районі Києва проти петлюрівців і різних інших банд.

Під тиском численних білих полчищ доводилося відступати. Разом з військовими частинами, під їх прикриттям, на північ відходило багато українського населення.

В районі Дарниця — Бровари зосередилося багато війська і населення, нескінченні потоки обозів. Біля Броварів наші передові частини зіткнулися з денікінськими авангардами, почалися тривалі бої. Білі намагалися захопити станцію і село Бровари і перерізати всі шляхи відходу з Києва і Дарниці.

Підтягнувши свіжі офіцерські і козачі частини і багато артилерії, денікінці почали тиснути наших і захопити станцію Бровари, загрожуючи перерізати шлях Київ — Чернігів. Створилося виключно напружене становище для всіх нас. І саме в цей час, коли білі були на півдорозі від станції до села Бровари, до наших цепів надійшла допомога. З мотоцикла зійшла людина в шкіряній куртці, і в ній ми пізнали К. Є. Ворошилова. Звістка про це прокотилася серед бійців. Почулися вигуки: «Товариші, Ворошилов з нами! Ура!». І пішли у бій. Пішли, відстоюючи ідеї Леніна, під керівництвом його учня і соратника, йшли так, як говорить Маяковський: «С Леніном в башке, с наганом в руке». Доц. О. ВОСКРЕСЕНСЬКИЙ, учасник громадянської війни.

Риси великої людини

Життя і діяльність В. І. Леніна, його геніальні праці прийняті принциповістю і сміливістю, працьовитістю і гуманізмом, особистою скромністю і простою у ставленні до трудящих.

Ці ленінські риси завжди викликають захоплення.

В. КАСЬЯНОВ,
аспірант кафедри історії КПРС.

«ХАРКІВСЬКИЙ
УНІВЕРСИТЕТ»
Стор. 2. 21 квітня 1958 р.

НА ФОТО: посвідчення на ім'я робітника К. П. Іванова, по якому В. І. Ленін проживав нелегально після липневих днів 1917 року.

(Фотохроніка ТАРС).

В НАШОМУ СЕЛІ ПОЧИНАЛОСЬ ТАК

в кредит. З цього розпочався в нашій Гончарівці колгоспний рух. І ви гадаєте, багато дворів було? Всього шість, — розповідає Степан Сергійович.

—Ця жатка коштувала близько 1000 карбованців і придбали її в кредит. — Після придбання жатки записало-

ся до товариства ще 2-3 двори. Серед них і мій троюрідний брат. Ось настав перший день спільної праці. Приїхав я з міста — а в той час у місті працював, — бачу — всі дев'ять дворів на косовиці. Тільки якось не так працюють: жінки снопи в'яжуть, а чоловіки збоку на їх працю поглядають.

— Чому, — питаю, — не працюєте?

— А ми потім снопи носити будемо.

— Ні, — кажу, — так, товариші, не піде. Працювати усім треба. В'яжіть разом з жінками.

І пішла робота — десяти тини як і не бувало.

— Так це і є — колгоспом працювати? — питає братова жінка.

— Це, кажу, і є.

Так іще в одному коллективі саме життя ствердило правильність ленінських ідей.

Шлях у партію Леніна

В ці знаменні дні мені хочеться поділитися з читачами газети деякими своїми спогадами, зв'язаними з іменем Володимира Ілліча, розказати про те, як я і мої товариші, тоді молоді робітники, ставали на революційний, ленінський шлях, щоб іти ним завжди.

Незважаючи на те, що вже з початку 1915 року я брав участь у роботі революційного гуртка молоді, а потім, з перших днів лютневої революції 1917 року, був навіть обраний секретарем Сватівського районного комітету залізничників, я, як і багато моїх товаришів, тоді, по суті, майже не розбирався в програмах різних партій, мав, наприклад, невиразне уявлення про різницю між більшовиками і меншовиками. Всі мої, так би мовити, революційні погляди зводились до закликів: «Геть царя, хай живе революція, свобода, рівність і братерство!». Дещо про Леніна я чув уже й тоді, але мав досить невиразне уя-

влення про Леніна, про його ідеї, ідеї партії більшовиків.

Але з приїздом Володимира Ілліча з-за кордону, після появи його відомих Квітневих тез ясні і чіткі лозунги більшовицької партії почали швидко оволодівати умами і серцями мільйонів трудящих, і в першу чергу робітників і солдат. Набувало все більшого значення ім'я Леніна, і це ім'я і його ідеї почали проникати в мою свідомість, як і в свідомість моїх товаришів по роботі (а слід відзначити, що на нашому залізничному вузлі в той час було засилля меншовиків і есерів, вони вели за собою значну частину робітників і службовців, досить сильною була і група кадетів — верхівка адміністрації).

І ось до нас приїхав один з полум'яних ленінців, посланий Харківським комітетом більшовиків — на мітинги (а мітингували тоді безустанно з приводу червневих подій). З наших зустрічей, бесід з ним, а потім

з товаришами з більшовицької фракції Катеринославського комітету залізничників ми виносили переконання в справедливості справи партії Леніна, такої близької і рідної нам, і знов-таки про справу партії ми знали не все, але вже народилася глибока віра і довір'я до більшовиків, до Леніна. Пролетарське чуття підказувало, що шлях твій тільки з Леніним. Ім'я Леніна уособлювало щось величне і прекрасне, мріяло про світле майбутнє.

«Ленін — це наш вождь, він за робітників, він поведе по вірному шляху», — так думали і за таким принципом діяли і я і мої товариші, молоді віком і досвідом революційної боротьби. За таким принципом діяла і наша, незабаром створена і тоді ще малочисельна більшовицька група. Такими прийшли до Жовтневої революції, такими проходимо через все життя.

Я. БЛУДОВ,
член КПРС з 1917 року.

НАША МОЛОДІСТЬ

На початку 1920 року я стала членом комсомольської організації м. Бахмута (нині Артемівськ), тільки-но звільненого Червоними частинами від гетьманців. Колектив у нас був тоді невеличкий, але дуже дружний, міцний, згуртований. Порушуючи норми старої, мищанської моралі, ходили ми по вулицях обнявшись, співаючи революційних пісень. І це не було показним: дійсно між юнаками і дівчатами існувала щира, відверта дружба, народжена світлою вірою в нове життя, спільною справою. Ми боролися з спекулянтами, реквізували майно у буржуїв, а коли хлопці із зброєю в руках виходили за місто, щоб дати опір бандам, ми, дівчата, чергували біля телефонів, стояли на постах. На суботниках працювали з жаром, не відчували втоми, а потім знов співали пісень — на комсомольських зборах. Збиралися ми в нашому клубі, де на нас, на наші суперечки і навчання дивилося обличчя Володимира Ілліча Леніна. Я змалювала його з листівки, бо тоді портретів було небагато...

Н. ДРОЯРОНОК, завідувача філіалом учбової бібліотеки.

ПІД ГВАРДІЙСЬКИМ ПРАПОРОМ

Січень 1945 року. Сандомир. Польща.

Нашому ударному батальйону вдалося скритно вийти на узлісся, зовсім близько до переднього краю противника, і ми лежали тепер цепом, чекаючи ранку і команди «В атаку!».

А тільки-но почало світати, піднялося і зашелестіло знамено. В присмерках воно ледь-ледь відливало відтінком червоного, — полкове, гвардійське знамено.

В різні дні всі ми, солдати полка, хто в прифронтовій смузі, хто в тилу, стояли під цим священним стягом, приймаючи присягу. Тоді воно було якось урочисто приспущене і на важкому шовку видно було дорогий профіль Ілліча.

Ура-а-а!
Пішли...

І він пішов, прапор гвардійського полку, прапор, на якому майорить силует вождя.

П. КОЛЕНСЬКИЙ,
студент філфаку.

„ВЧИТИСЯ, ВЧИТИСЯ І ЩЕ РАЗ ВЧИТИСЯ!“

Нашій молоді завжди буде чому вчитися у Ілліча, цієї Людини з великої літери. Людям нашого покоління не довелося бачити його, але те, що зберегли про нього очевидці, відтворює образ полум'яного борця за революцію, великого гуманіста.

З багатьох книг про Леніна постає перед нами велична постаць вождя революційного пролетаріату, але ще більше говорять його власні твори, невичерпна скарбниця знань, що ведуть людство до щастя.

Нам, майбутнім вихователям людей комуністичного суспільства, дуже важливо вміти жити по-ленінськи вже зараз, на студентській лаві. Повноцінним вчителем не може бути той, хто не вміє давати глибоких вичерпних відповідей на запитання, робить поспішні висновки. Треба бути принциповим, а принциповість можлива лише при впевненості в своїх силах, в своїх знаннях. Отже, основне наше завдання, завдання усієї молоді — завзято прагнути до знань, здобувати їх наполегливою працею. Саме так звучить і заповіт Леніна: «Вчитися, вчитися і ще раз вчитися».

Л. РОДИК, студентка третього курсу істфаку.

КОМСОМОЛЬСЬКОГО БЮРО ФІЗИКО-МАТЕМАТИЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ

Нещодавно в комітеті комсомолу обговорювалося питання про стиль роботи бюро двох факультетів — фізико-математичного та хімічного. Бюро комсомольської організації хімічного факультету (секретар Д. Олександрова) добре організувало свою роботу. Успіхи були досягнуті завдяки вимогливості самого секретаря, активності членів факультетського і курсових бюро, завдяки постійному суворому контролю за виконанням рішень і комсомольських доручень.

Зовсім інша обстановка в цьому році склалася на фізико-математичному факультеті. Комсомольське бюро протягом навчального року працювало на низькому рівні. Більшість членів бюро до своїх обов'язків поставились несумлінно. Босов, Мартобицька часто пропускають засідання бюро, іноді на засідання запізнюється 4—5 чоловік. Це — свідчення низької дисципліни активу. Безвідповідально працює т. Босов (відповідальний за політсектор). Він рідко буває на

курсах, в групах. Занедбав свою ділянку роботи і відповідальний за науковий сектор т. Васильковський, довгий час не міг налагодити свою діяльність т. Кобзар (обліковий сектор).

Питання на бюро розглядаються актуальні, але готуються погано. Проекти рішення приймаються загального характеру і в кількох словах. Як правило, на засіданнях бюро палко виступають в обговоренні важливих питань секретар комсомольського бюро О. Страшко і відповідальний за оргроботу Шляхов. А як же інші? Вони вважають за краще послухати. Це свідчення пасивності членів бюро.

Чомусь жодного разу не ставилось питання про академроботу. А наслідки зимової сесії на фізмати найгірші.

За весь час на факультеті актив комсомольської організації було зібрано лише один раз. Обстановка ж на факультеті говорить про інше: з активом курсових бюро, з комсоргами треба працювати наполегливо, суворо

карати тих, хто несумлінно ставиться до комсомольської роботи.

На курсах за весь час в основному проведено по одному—два комсомольських зборів, а на чет вертому курсі математичного відділення (секретар Могильченко) — жодних.

Причина всіх недоліків полягає в тому, що всю роботу, яку повинні були виконувати члени факультетського бюро, курсових бюро та інші активісти, намагалися потягнути тт. Страшко і Шляхов. Актив виявився малоініціативним, недисциплінованим. Безумовно, для налагодження чіткої оргроботи фізмату потрібен звільнений секретар. Це наша тверда думка.

Зараз перед факультетом стоїть важливе завдання — провести організовану звітно-виборчу кампанію, обрати комсоргами груп, членами курсових комсомольських бюро кращих комсомольців, які б з честю справилися з дорученою справою.

В. ДАНЦЮРА.

Слідами наших виступів

„Більше уваги навчанню актива“

Під такою назвою в нашій газеті була вміщена стаття, яка піддавала критиці комітет комсомолу за недостатню увагу до роботи з активом.

Стаття обговорювалась на засіданні комітету. Вказані недоліки, як було визнано, дійсно мали місце. Комітет комсомолу прийняв спеціальне рішення, в якому підкреслюється необхідність більш вимогливого ставлення до виконання своїх обов'язків комсомольськими активістами і всіма комсомольцями. Особливу увагу комітет комсомолу звернув на налагодження постійного контролю за виконанням планів робіт і здійсненням рішень, що приймаються.

До 10 травня на факультетах будуть проведені семінари з новими членами курсових комсомольських бюро та з комсоргами груп. Крім того, комітет комсомолу буде всіляко сприяти тому, щоб на сторінках газети систематично з'являлись матеріали під рубрикою «Трибуна комсорга» з метою поширення кращого досвіду роботи на курсі, в групі.

Чому не йдуть нам назустріч?

Зовсім недавно на біологічно-водогінну систему, закопати труби в землю, бо влітку вони перегріваються.

Але замість того, щоб підтримати нас і допомогти нам, декан відповів, що тов. Якубович коштів не дає і доведеться роботи ці відкласти. А на відкритих партзборах тов. Якубович заявив, що буде розв'язувати це питання в робочому порядку, ще біологи не вклали в цю станцію своєї праці, що треба скласти план, що машин не буде і т. п. і т. ін. І декан, і тов. Якубович не повинні забувати про те, що до початку сесії залишилось зовсім небагато часу. І якщо нічого не зробимо зараз, то під час сесії працювати вже буде ніколи. І знову нам доведеться проходити практику в тому ж брудному приміщенні, залишатися іноді без води, як це було минулого літа.

Приміщення вимагає негайного ремонту, немає електрики, на території повно сміття, водогінні труби зіпсовані.

Студенти другого курсу біологічного факультету гаряче відгукнулись на пропозицію членів бюро Калабухової і Бесседіна подати допомогу у справі благоустрою біостанції. Комсомольські збори курсу ствердили цю пропозицію. Було вирішено створити спеціальні комсомольські бригади і в недільні дні виїжджати на біостанцію, щоб своїми силами навести там порядок, насадити дерева, відремонтувати

Час уже ректоратові приділити більш серйозну увагу забезпеченню нормальних умов проходження учбово-виробничої практики.

Г. СІЯНОВИЧ, секретар комсомольського бюро другого курсу біофану.

НАПЕРЕДОДНІ СЕСІЇ

Про те, як третьокурсники-біологи складуть весняну сесію, що розпочнеться у них через три тижні, ще рано загадувати. Але вже успішного першого заходу доводить, що робота, яку провадило комсомольське бюро, комсомольський актив певні позитивні наслідки принесе.

Минула сесія пройшла погано — 13 «боржників» було на курсі. Бюро зрозуміло: працювали не так. Слід помилки виправляти.

— На перших же зборах, — розповідає комсорг Н. Лосева, — серйозно обговорили результати сесії і причини неуспіху.

Обстановка, що склалася на курсі, схвилювала всіх, і тому збори пройшли по-діловому, резолюцію затвердили хорощу, конкретну.

Бюро протягом семестру постійно контролювало роботу відстаючих студентів, організувало їм допомогу. Але ось такий важливий пункт резолюції, як пропозиція звернутися до викладачів з проханням провадити невеличкі колоквіуми з поточного матеріалу, так і лишився на папері. І не склали всі достроково позааудиторне читання з іноземної мови, як вирішували.

Серйозним недоліком

у роботі бюро третього курсу є, на наш погляд, те, що воно не зуміло примусити всіх комсомольців поважати рішення колективу, думку товаришів. Постійно має заборгованість студент Остриков. На засідання бюро він не з'являється, хоч викликали його неодноразово.

Яке право мала комсомольська громадськість курсу примиритися з таким байдужим ставленням комсомольця до своїх обов'язків, до свого колективу?

Чи не в низькій вимогливості до комсомольців криються причини незадовільних оцінок?

В. СТРАЖНИКОВА.

ПОВСЯКДЕННО КЕРУВАТИ САМОСТІЙНОЮ РОБОТОЮ СТУДЕНТІВ

Найважливіше значення у здійсненні настанов ХХ з'їзду КПРС про всебічне покращання підготовки спеціалістів має організація повсякденної самостійної роботи студентів у читальнях, бібліотеках, архівах, лабораторіях, кабінетах, майстернях, вдома. Тільки така робота може забезпечити глибоке й міцне засвоєння студентами програмового матеріалу, виховання любові до своєї професії. Тим-то поліпшення самостійної роботи студентів є одним з основних завдань організації навчального процесу у вищій школі.

САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТІВ ВСЕ ЩЕ НЕДОСТАТНЯ

Перебудовуючи свою роботу в світлі нових завдань, наш університет добився певного, правда, ще недостатнього покращання умов для самостійної роботи студентів. Зменшено завантаженість студентів обов'язковими заняттями на факультетах з 7—8 годин на день до 5—6 годин для молодших курсів і 4—5 — для старших. Виділено кімнати для самостійної роботи на географічному факультеті, розширено читальні кімнати на геологічному й філологічному факультетах, організовано на ряді факультетів двозмінну роботу кабінетів. На хімічному й геологічному факультетах створено умови для відроблення лабораторних завдань, своєчасно не виконаних з поважних причин, і поглиблено роботу над матеріалом в позаучбовий час під керівництвом лаборантів. На допомогу студентам в їх самостійній роботі перевидано ряд бібліографічних довідників тощо.

Покращилися в ряді випадків організація і керівництво самостійною роботою студентів. На економічному факультеті, наприклад, налагоджено планування обсягу самостійної роботи та систематичну перевірку її результатів (декан доц. Терехов). Кафедра історії КПРС (завідуючий доц. Воскресенський) та кафедра діалектичного та історичного матеріалізму (завідуючий доц. Рісто) подають студентам повсякденну допомогу в їх самостійній роботі над першоджерелами (навчання конспектування тощо), систематично заслуховують звіти викладачів про самостійну роботу студентів і керівництво нею. Значну допомогу студентам подають кабінет педагогіки університету, кабінети методики на факультетах, особливо — на філологічному (лаборант т. Корабельникова). Тільки за 1956—57 навчальний рік лаборант кабінету педагогіки С. І. Садівничий видав близько 9 тисяч книжок і статей та кілька тисяч бібліографічних довідок.

Проте чимало студентів систематично, протягом семестру не

працюють. Наприклад, студенти третього курсу хімічного факультету зовсім мало працювали з фізичної хімії (завідуючий кафедрою проф. Ізмайлов), недостатньо готувалися до практичних занять, на протязі року теоретичного матеріалу майже не читали. Слабо працювала й основна частина студентів другого курсу з органічної хімії (завідуючий кафедрою проф. Хотинський). Не краща картина вималюється і в звіті за той же 1956—1957 рік про роботу фізико-математичного факультету.

Не працюючи повсякденно над засвоєнням програмового матеріалу, студенти, як правило, не можуть і встигати, бо робота «ривками», штурмівщина у передсесійні дні мало що дає для справжнього опанування знаннями і не забезпечує позитивної оцінки у вимогливих екзаменаторів, а в галузі точних наук взагалі нічого не дає. Понад однієї десятої частини студентів не склали зимову екзаменаційну сесію цього року. На 15 березня 297 з них все ще залишилися, незважаючи на можливість перескладання, з академічною заборгованістю.

ДО ЦЬОГО ПРИЗВОДИТЬ ПОГАНА ОРГАНІЗАЦІЯ

Такого становища не було б, якби на факультетах краще виховувалося у студентів почуття відповідальності за самостійну роботу, а прояви неробства з боку окремих студентів зразу ж знаходили рішучу відсіч.

Цього, на жаль, у нас дуже часто немає. Більшість деканів, завідуючих кафедрами і партійних бюро факультетів рідко й поверхово займаються питаннями самостійної роботи студентів, не добиваються того, щоб студенти працювали повсякденно, і не здійснюють постійного дійового контролю за цим. На факультетах не організовується спеціального обговорення стану самостійної роботи студентів окремих курсів і груп, істотних організаційно-методичних питань керівництва нею. На ряді факультетів не приділяється достатньої уваги роботі зі студентами перших курсів, зокрема, тими, хто прийшов з виробництва.

Істотні недоліки в організації і керівництві самостійною роботою студентів зумовлюються, головним чином, недостатньо відповідальним ставленням до своїх прямих обов'язків, бажанням деяких викладачів обмежити свою діяльність лише викладанням, недооцінкою, а то й просто нерозумінням, значення систематичної роботи студентів та ролі професорсько-викладацького складу в її організації. Чим, як не таким нерозумінням, можна пояснити, наприклад, той факт, що доц. М. П. Комар не раз різко виступав на хімічному факультеті проти вивільнення часу для самостійної роботи студентів, за максимальне завантаження їх обов'язковими заняттями на факультеті — до 8 і більше годин на день, мотивуючи такі відсталі погляди тим, що «далеко не всі студенти підготовлені до самостійної роботи над підручником і першоджерелами», а отже, все одно самостійно не зможуть раціонально використати вивільнений для цієї роботи час.

ПОКРАЩИТИ ПАРТІЙНЕ КЕРІВНИЦТВО

Найважливіше завдання ректорату, деканатів, кафедр, всього професорсько-викладацького складу і громадських організацій

Продовження див. на стор. 4.

Зустріч з вихованцем Макаренка

На Харківському заводі контрольно-вимірвальних приладів заступником директора працює Микола Іванович Іванов. Він — вихованець Макаренка — зростав у колонії ім. Горького.

Нещодавно М. І. Іванов виступив перед працівниками кафедри педагогіки на засіданні, присвяченому пам'яті Макаренка. Він розповів про своє життя, про життя своїх товаришів по колонії, про чудового радянського вихователя. Його розповідь була яскравою ілюстрацією до теоретичних доповідей підготованих до конференції; це була ніби демонстрація результатів макаренківської системи виховання в умовах соціалістичної дійсності.

Д. ДУБОВІС, кандидат педагогічних наук.

Ще раз про порядок у гуртожитках

Ми багато говоримо про порядки у гуртожитках, про порушення цих порядків тощо. А на нач. огляд, питання треба поставити просто і суворо: існують типові правила внутрішнього розпорядку в студентських гуртожитках. Вони висять на видному місці. Ознайомитися з ними легко. Виконувати їх — обов'язково. Не хочеш підкорятися — звільни місце для більш достойного.

А зараз хвалитися нічим. В правилах вказано на необхідність суворо дотримуватися єдиного часу підйому. Як справи в гуртожитку по вулиці Артема 49? В більшості кімнат прокидаються за півгодини до початку лекцій. Не тільки прибрали в кімнаті, навіть ліжка застелити не встигають. А в кімнатах 13, 17, 20, 42, жителі яких навчаються на другій зміні, підіймаються лише о 10-й, 12-й годині дня.

О 24 годині в гуртожитку повинна запанувати тиша. Це правило не виконується, особливо у недільні та суботні дні.

Ось один з бурливих випадків. 22 березня в гуртожитку провадився черговий вечір танців. О 23 годині 50 хвилин черговий студент Яценко пропонує припинити танці. Мешканці гуртожитку п'ятикурсник Шевляков, третьокурсник Лисенко і Курилов, який вже закінчив історичний факультет, але чомусь все ще живе в нас, заважають Яценкові закінчити вечір.

В 0 годин 20 хвилин голова студради Горобець виключив радіо. Тоді Шевляков, Лисенко і Курилов, які вже були добре напідпитку, накинулись на голову студкому з брудними образами.

Чи личить така поведінка студентів, чи має він право перебувати в гуртожитку? Безумовно, ні!

Несумлінно іноді ставляться до своїх обов'язків чергові. Вони зовсім не слідкують за тим, хто проходить в гуртожиток.

Нам здається, що час уже громадським організаціям посправжньому зацікавитися гуртожитками і спільними зусиллями раз назавжди припинити безпорядки.

А. ГОРОБЕЦЬ, голова студради,
А. НЕХАЙ, комендант.

ПОВСЯКДЕННО КЕРУВАТИ САМОСТІЙНОЮ РОБОТОЮ СТУДЕНТІВ

ЗБІЛЬШИТИ ВИМОГИ

университету — домогтися такої організації самостійної роботи студентів, щоб вона забезпечувала глибоке й творче засвоєння програмних тем

Набагато серйозніше й краще повинні займатися самостійною роботою студентів партійний комітет університету й партійне бюро факультетів. Саме вони зобов'язані спрямувати всю систему політико-виховної роботи партійних, комсомольських, профспілкових організацій, деканатів і кафедр на піднесення якості навчання і дисципліни студентів.

Робота партійних і комсомольських організацій у цій галузі набере незрівнянно більшої переконливості, якщо вони забезпечать авангардну роль у навчанні всіх комуністів і комсомольців, чого, на жаль, поки ще нема. З цією метою партійні й комсомольські бюро повинні систематично заслуховувати звіти студентів-комуністів і комсомольців — про їх самостійну роботу, як це, наприклад, робить партійне бюро історичного факультету.

Піднесенню рівня самостійної роботи студентів сприятиме також глибоке вивчення партійним комітетом і учбовою частиною університету, партійними бюро, деканатами та кафедрами стану самостійної роботи студентів

Закінчення. Поч. див. на стор. 3.

У школах Золочівського району відбували практику за своїм власним бажанням 17 студентів четвертого курсу філфаку. Внаслідок серйозної підготовки всі вони успішно пройшли цю практику і 15 студентів одержали «відмінно».

Л. Старченко під час проведення педагогічної практики виявила неабиякі педагогічні здібності. Тема кожного уроку була нею продумана в найдрібніших деталях. Подача матеріалу відзначалася логічністю і глибиною.

Сім уроків на «відмінно» провела В. Дженкова. Різностороннє знання і високий рівень культури поведінки характеризували її. У Л. Кривошеї на уроках зав-

ДО ПІДСУМКІВ ПЕДПРАКТИКИ

15 „ВІДМІННО“

жди було організовано й цікаво. Вона додержувалася логічної послідовності у викладі матеріалу, як правило, добивалася правильною відповіді учнів, справедливо оцінювала їх знання. Добре передавала учням матеріал з української мови та літератури А. Свашенко. Зразково організувала вона позакласні заняття.

У колосній «Прапор комунізму» студенти-практиканти разом з учнями організували вечори, присвячені трудівникам села. Провели збори на тему: «За здоровий побут», «Комсомол завжди

в перших лавах», «Радянській Армії — слава!», «Правила культурної поведінки» тощо.

Багато уваги приділили студенти організації і проведенню місячника книги. Перебування студентів у школах Золочева позначилося на підвищенні загальної культури учнів. Найціннішим досягненням за період проведення педагогічної практики є те, що студенти полюбили школу, учнів і свою майбутню професію.

Підводячи підсумки, можна з певністю сказати, що проведення практики в школах Золочева себе виправдало.

Для поліпшення підготовки учителів-словесників на філологічному факультеті, на нашу думку, треба активізувати роботу кафедр української мови та літератури в справі виготовлення методичних посібників і методоробок; педагогічну практику провадити в той час, коли читаються лекції з педагогіки і методики мови і літератури; частину лекцій з методики мови і літератури читати студентам під час проведення педагогічної практики в школі; включити в учбовий план філологічного факультету читання курсів «Виразне читання» та «Вступ до мистецтвознавства». Викладачам мовознавчих дисциплін слід звернути особливу увагу на культуру мови студентів.

М. ІВЧЕНКО, кандидат філологічних наук.

Позаминула неділя була багата подіями для спортсменів університету.

На площі ім. Дзержинського відбулася традиційна міська легкоатлетична естафета. Команда нашого університету в упертий боротьбі посіла друге місце, поступившись першістю команді педінституту. Дуже непогано, якщо врахувати, що в минулому році нам належало сьоме місце.

В Помірках відбулися міські альпіністські змагання. Молодий колектив альпіністів університету зайняв третє місце.

На гребній станції університету сезон відкрився змаганнями на шлюпках-одиночках. Змагання провадилися за новими спортивними правилами і показали добру фізичну підготовленість і волю до перемоги їх учасників. У чоловіків переможці — А. Холдний і Н. Гончаров, у жінок — В. Глушкова і Л. Татарінова. Нашим чемпіонам з греблі слід подумати — росте хороша зміна.

Свої спортивні досягнення спортсмени присвячують XIII Всесоюзному з'їздові нашого рідного комсомолу.

✓ ДО ІСТОРІЇ ОСВОЄННЯ ПІВНІЧНОГО МОРСЬКОГО ШЛЯХУ

Північному морському шляхові нещодавно минуло 25 років. Він встиг вже відіграти важливу роль в економічному розвитку північних районів Сибіру, в морських зв'язках Європейської Півночі з Далеким сходом і в обороні нашої Батьківщини.

Спроби відкрити цей шлях були вже давно, близько 400 років тому. Багато спроб зробили англійці, починаючи з 1553 року, але гинули експедиції, гинули люди, а Північ зберігала свої таємниці.

На початку XVII сторіччя російські люди пропливли до Східного берега Таймирського пів-

острова. В 1940 році на півострові були знайдені залишки їх речей. У 1648 році С. І. Дежнев з іншими землепроходцями, проплив на кочах від річки Колима і до Берінгового моря.

У XVIII ст. Велика Північна експедиція збила зйомку і опис майже всього узбережжя російських арктичних морів. А вже у 1764—1766 рр. за ініціативою М. В. Ломоносова, була організована експедиція з метою розшукування проходу від Шпіцбергена до Берінгової протоки. Три парусних кораблі під команду капітана В. Я. Чичагова двічі (1765 і 1766 рр.) намагались пройти на північ від Шпіцбергена, але безуспішно.

Тільки у 1878—1879 рр. експедиція шведського вченого Норденшельда на судні «Вега», споряджена на кошти російського капіталіста Сибірякова і шведського короля, пройшла весь Північний морський шлях з зимівлею в Чукотському морі.

У 1908 році на Неві були закладені два транспортні — «Таймир» і «Вайгач», а в 1910 році вони вже були на головній базі експедиції у Владивостоці. Ці криголами намагались пройти із сходу на захід. У 1913 р. експедиція відкриває Північну Землю, а в 1914—1915 рр. проходить зі сходу на захід увесь Північний морський шлях з зимівлею в Карському морі. Ще раз була доведена можливість плавання цим шляхом.

Після Великої Жовтневої соціалістичної революції Північний шлях притягує виключну увагу. Вже 2-го липня 1918 р., в тяжкі роки розрухи і громадянської війни, В. І. Ленін підписав постанову Раднаркомом про асигнування одного мільйона карбованців на організацію Гідрографічної експедиції Північного Льодовитого океану. Але на молоді Радянську республіку навалилися іноземні інтервенти і розпочаті дослідження були тимчасово припинені. Але 10 березня 1921 року В. І. Ленін підписує декрет Раднаркомом СРСР про організацію Пловучого морського інституту «з метою всебічного і планомірного дослідження північних морів, їх островів і узбережжів».

Таким чином, вже з перших

років існування Радянської держави наукові роботи в Арктиці набувають широкого розмаху.

За рішенням Раднаркомом у 1928 р. була створена урядова Арктична комісія по оволодінню Арктикою. Наступив 1932 рік. Другий міжнародний полярний рік. В плані його робіт беруть участь 46 країн світу, за результатами перше місце займає СРСР. Цього року до Арктики відправився загін радянських експедицій. Одні з них — експедиції Арктичного інституту на пароплаві «Сибірков» було доручено пройти увесь Північний шлях за одну навігацію.

А незабаром після цього Раднарком зобов'язує остаточно прокласти морський шлях від Білого моря до Берінгової протоки, обладнати цей шлях, додержувати його в хорошому стані і забезпечити безпеку плавання по ньому. У 1933 р. цей шлях пройшла експедиція на пароплаві «Челюскін», який тільки коло Берінгової протоки був затертий льодами. А в 1934 році з Владивостока до Мурманська в одну навігацію пройшов криголам «Літке». На цьому закінчуються експедиційні рейси і розпочинається рух вантажних пароплавів.

У 1939 році було зроблено 12 наскрізних рейсів. Грузообіг Північного шляху зростає з кожним роком. Особливо він збільшився в роки Вітчизняної війни. Якщо до 1942 року загальний грузообіг за весь час існування Північного морського шляху склав 2264 тисячі тонн, то за роки Вітчизняної війни він перевищив 4 мільйони тонн.

У післявоєнний час цей шлях удосконалюється. Директиви XX з'їзду КПРС передбачають його подальший розвиток. Для збільшення часу навігації використовуються могутні криголами, кількість яких в нашій країні невинно зростає. В день Конституції, 5 грудня 1957 року, в Ленінграді було слущено на воду атомний криголам «Ленін». Передбачається широко використовувати дизель-електричні криголами потужністю до 22 тисяч к. с.

М. ДЕМЧЕНКО, кандидат географічних наук.

Редактор В. Будніков.